

Förord

Det ni har på skärmen framför er är ett temanummer av *HumaNetten*, en ovanlig företeelse i vår publikations historia. Temat heter Ulf Carlsson och har under många år arbetat som lärare och forskare i litteraturvetenskap vid Växjö universitet, numera Linnéuniversitetet. Med denna festskrift omfattande åtta essäer vill kollegorna vid universitetet visa sin uppskattning till Ulf lagom till han går i pension sommaren 2012. Essäerna anknyter på olika sätt till Ulfs mångskiftande intressen. Läsare av *HumaNetten* genom åren har säkert noterat hans analytiska intresse för deckargenren vilket resulterat i ett flertal artiklar. Men hans intellektuella ramar är vida. I de olika bidragen i festskriften finner vi en riklig spis av litteratur, musik och konst som åter speglar detta.

Tommy Olofssons bidrag ”Vildsvinet som spelar luta” anknyter till Ulfs intresse för visan, den som han ägnar sig åt i sin doktorsavhandling om Cornelis Vreeswijk. Essän handlar om medeltida ballader och behandlar konstiga djur som är föregångare till Vreeswijks ”Hönan Agda”. Vissa av dessa medeltida djur trakterar dessutom musikinstrument, exempelvis svinet som spelar luta, och framstår som ett slags mer eller mindre groteska trubadurer i medeltida karnevalisk anda.

Peter Forsgren bidrar med essän ”Peder Sjögrens världar. Om att läsa om ett författarskap”, där han återtar bekantskapen med ett författarskap efter ett par decenniers separation, med intressant resultat. Om sina personliga kontakter med Ulf berättar han bland annat: ”Ulf och jag samtalar då och då om vad vi läst och gärna då om romaner. För ett par år sedan läste vi båda Cora Sandels Alberte-trilogi för första gången och var båda lika imponerade. Ulf berättar ofta om sin läsning, både nya bekantskaper och omläsning av gamla. Så berättade han för ett tag sedan att han läst om Gide, som vi båda en gång läst som grundstudenter i litteraturvetenskap (Pastoralsymfonin). Ulf tyckte att Gide var stendöd. En annan gång handlade det om Musils *Mannen utan egenskaper*, som Ulf kämpade sig igenom medan jag själv kroknade redan i mitten av första delen. Av svenska prosaister håller vi båda författare som Eyvind Johnson och Harry Martinson högt.”

Anette Almgren White lägger ut texten om ”Gojor som gojar!? – En intertextuell belysning av Cornelis Vreeswijks ’Cloës goja.’” Cornelis Vreeswijk var en nydanande lyriker som samtidigt hade en fast förankring i trubadurlyrikens medeltida anor, något som framkommer i Ulf Carlssons avhandling *Cornelis Vreeswijk: artist–vispoet–lyriker* (1996). Anette undersöker här hur papegojmotivet med rötter i medeltida trubadurlyrik går igen i Vreeswijks dikt ”Cloës goja” från *Till Fatumeh. Visor: sjungna och osjungna* (1987).

Till något äldre poetiska och musikaliska alster vänder sig *Gunilla Byrman* med sin text ”Rimmade rysare med rötter i medeltiden; Studier i balladernas dramaturgi och stil.” Hon påpekar att man kan hitta paralleller mellan balladernas tematik och

den moderna deckargenre som Ulf ägnat så stor akademisk omsorg; som framgår av hennes text finns det gott om både mördare och offer bland stroferna. I sitt bidrag diskuterar Gunilla stilen i det som kan betraktas som versifierade föregångare till dagens spänningsromaner och deckare.

Margareta Petersson tar en postkolonial utgångspunkt i sin text "Solen, jorden, bäcken i diktsamlingen *Solen min far*." Postkolonialism är ett flerbottnat begrepp som vanligen rör motiv associerade med koloniala situationer. Som framgår av Margaretas essä behöver man inte avgränsa postkoloniala studier till icke-europeiska världsdelar. Uppenbara drag av kolonial dominans förekommer också på närmare håll, som på Grönland och Sappmí, och lokala författare har på senare tid börjat "skriva tillbaka" mot den dominerande statsmakten. I denna text diskuterar Margareta en diktsamling av den samiske poeten Nils-Aslak Valkeapää utifrån en postkolonial analysram.

Åsa Nilsson Skåve skriver om en aktuell dystopisk roman i sin essä "Offer och förövare möts i myten – om deckarintrig och civilisationskritik i Klas Östergrens *Orkanpartyt*." Inspirerad av Ulfs forskning om svensk kriminallitteratur, har Åsa undersökt hur deckargenren finns som en underliggande struktur i Östergrens verk. Om Ulf Carlsson har Åsa givit följande minnesbild: "Överhuvudtaget har Ulf varit en inspirationskälla och en fantastisk kollega att dela rum med, vilket jag gjort i flera år. Han är mycket generös och uppmuntrande och har för mig fungerat ganska mycket som informell mentor inte minst vad gäller undervisning. Särskilt engagemang har han för lärarstudenter, som han alltid värnat mycket om. När det gäller hans personliga intressen så handlar det mycket, som flera sagt, om musik men också om resor till varmare breddgrader. Ulf är också något av en friskus som gärna badar från vår till höst samt löptränar en hel del och också sprungit en del lopp i yngre år. Och så har han barn och barnbarn som är viktiga i hans liv."

Magnus Eriksson bidrar med en mångsidig musikhistorisk och musiketnologisk betraktelse i sin text "Om de musikaliska fiktionerna 'äkthet' och 'autenticitet.'" Ulf Carlsson är enligt Magnus uppfattning en av landets främsta blueskännare, och han är också en vän av jazzens postbop och traditionell countrymusik. Magnus har under åren haft en del tillgivna gräl med Ulf om musikens äkthetsproblem, och han fortsätter diskussionen i sin essä.

Slutligen återger *Vasilis Papageorgiou* ett samtal med Ulf Carlsson i sitt bidrag "Ulf, en platonsk dialog." Huruvida dialogen ägt rum i verkligheten lär förbli en fråga mellan Vasilis och Ulf, men texten återknyter åter till Ulfs musikaliska sida. Vasilis utgångspunkt har varit Ulfs gedigna intresse och kunskap när det gäller blues, rock och jazz. De bägge herrarna har genom åren bränt skivor åt varandra och pratat länge om musik i rummet mellan deras arbetsrum. Vasilis har enligt egen uppgift lärt sig av Ulf om bra blues och rockmusik.

Hans Hägerdal

Ordförande för redaktionsrådet